

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Zaamslag; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; Ds. P. van Zonneveld, Doornspijk; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Wie zit er op de stoel?

„En geeft de duivel geen plaats”.

Efeze 4 : 27

In een huiskamer staan stoelen. Die zijn er om een zitplaats te geven. Hun aantal is afhankelijk van de grootte van het gezin en van de kennissenkring. Grote families hebben veelal een kamer vol stoelen.

Niet aan ieder die aan de deur komt, geven we een stoel. Soms gaat de deur open en weer dicht zonder dat er een stoel bezet wordt. Anderen nodigen we binnen en zeggen: ga zitten. Zo kan het geschieden dat alle stoelen bezet zijn.

Het kan ook gebeuren dat de stoelen teveel door dezelfde personen bezet zijn. Men raakt daardoor eigen vrijheid min of meer kwijt. Zelfs kan men daardoor de zeggenschap in eigen huis kwijtraken.

Ons hart is als zo'n huiskamer met allemaal stoelen, en aan onze hartedeur wordt menigmaal geklopt. Door de duivel. Soms wel tien keer op een dag. Met de bedoeling om binnengelaten te worden. De duivel wil graag op de stoelen in onze hartekamer zitten. Liefst op elke stoel een duivel.

't Gebeurt doorgaans niet dat we al de duivelen tegelijk binnenlaten. 't Begint meestal met een. Die we dan een stoel geven. Echter al spoedig daarna staat de volgende op de stoep om de tweede stoel te bezetten.

't Gevolg is dat we de zeggenschap kwijtraken. Die duivelen of die duivelen gaan de lakens uitdelen. Niet meer wij maar die duivelen maken de dingen uit. We worden eraan onderworpen. We zijn geen baas meer. Zij regeren ons.

Veelal kondigt hij zijn bezoek niet aan. Vaak komt hij op 't onverwachts. Soms ook op ongelegen momenten. Bijvoorbeeld als we onder de wol kruipen en willen slapen. Op dat ogenblik klopt hij nog al eens onophoudelijk om binnengelaten te worden. Bijvoorbeeld ook als we net in de kerk zitten om eens goed te gaan luisteren naar de verkondiging van het Evangelie.

Mensen zijn veelsoortig. Duivelen ook. 't Zijn allemaal wel duivelen. Maar ze kunnen zo verschillend zijn.

Er is de duivel van de hebzucht. Bij de handel, bij het zakendoen, of iets dergelijks, kan hij zo maar even binnenwippen. Hij fluistert: die andere heeft toch niets door; pak wat je pakken kunt.

Er is de duivel van de geldgierigheid. Als binnenprater zegt hij: 't is allemaal van jou; de buurman lijdt wel gebrek, maar dat is z'n eigen schuld, en 's zondags in de kerkezak is een dubbeltje echt wel voldoende.

Er is de drankduivel. Binnengelaten en zittend op een aangeboden stoel fluistert hij met zachte stem: neem er nog eentje, al je zorgen, alles wat benauwt, gaat dan op de vlucht. Dan kun je nog weer eens vergeten. Er is de duivel van de hartstocht, van de zinnelust. Met al die prikkelende dingen vandaag, zoals lektuur, televisie en kleding, staat hij nog al eens op de stoep. Binnengelaten, zittend op een stoel dan wordt het bloed al spoedig heet, de remmen vallen weg, en de mens wordt nog minder dan de dieren. Er is de duivel van de leugen, van de laster. Binnengelaten, zittend op een stoel spreekt hij met een lieve stem: laat de kroon niet van je hoofd nemen, je moet vechten voor jezelf, wat zullen de mensen wel zeggen, je moet de

dingen net andersom vertellen, verdraai de dingen een beetje en je zult zien dat ze het allemaal voor je opnemen, ze geven jou allemaal schoon gelijk.

Er is de duivel van de toorn, nijd, haat, verbittering. Binnengelaten zittend op een stoel vertroost hij de verongelijkte zeer. Schandalig zoals ze je behandeld hebben, en dat noemt zich nou de kerk, dat noemt zich nou een christen. Ik weet wel dat in het Evangelie staat dat je je vijanden moet liefhebben en dat je moet zegenen die je vervloeken. Maar in dit geval geldt dit niet. 't Is meer dan bar wat ze je hebben aangedaan. Je moet ze haten met een volkomen haat; staat zoiets ook niet in de Bijbel? Je moet doen alsof ze lucht zijn.

Er is ook de kerkduivel. Dat klinkt niet erg stichtelijk, maar 't is wel de werkelijkheid. 's Zondagsmorgens is hij al druk in de weer als het bed nog zo lekker is. Juist ook als we in de kerk zitten. Hij neemt onze gedachten mee naar aangename dingen. Of de slaapduivel komt op bezoek. Of we zitten ons te ergeren aan woorden die niet naar onze zin zijn. Bekeerd worden, maar dat kan altijd nog wel. Vaak zweven er in het kerkgebouw vele duivelen van halve waarheden. Ze plaatsen een halve waarheid tegenover de hele waarheid.

Paulus heeft weet van al die duivelen, van al die duivelen die het op uw ondergang gemunt hebben. Daarom komt hij met dat apostolisch vermaan: geef de duivel geen plaats. Laat hem niet binnen, geef hem geen stoel. Want het einde van de zaak is uw eeuwige ondergang.

Wie zit er nu op de stoel in uw hartekamer? Door wie worden de stoelen bezet? Uiteindelijk kan satan vrij in- en uitlopen in ons hartehuis. Immers hij is geworden de baas in ons huis. Omdat we God onze Schepper de deur hebben gewezen.

Van kerkmensen kan toch nog meer gezegd worden. Christus staat aan onze deur, en Hij klopt. Hij klopt om binnengelaten te worden. Dat is Zijn ontfermende liefde, Zijn liefde voor mensen die moedwillig kinderen des duivels zijn geworden. Daarom onbegrijpelijke liefde. Hij klopt, Hij wil op alle stoelen zitten zodat uw hart vol wordt van Hem, en Hij regeert vanuit dat centrum, over uw tong, over uw oren, over uw ogen, over uw handen, over uw voeten, over uw gedachten. Als Christus klopt op uw deur dan gaan al die duivelen op die stoelen praten. Ze adviseren om de deur dicht te laten, en ik doe niets anders dan die deur dichthouden. Ik sta maar tegen die deur aan te drukken om die gezegende Christus buiten te houden. Wat ben ik toch diep ellendig. Die Christus is bewogen vanwege mijn onsterfelijke ziel. Als Hij buiten blijft, dan blijf ik eeuwig buiten de Godstad, het nieuwe Jeruzalem. Ik wil niet opendoen; ik sta maar tegen die deur aan te dringen, ja, ik heb die deur voor Hem toegegrendeld met nachtsloten.

Nu moogt u het verwachten van die almachtige Christus, Die zelfs door gesloten deuren binnenkomt. Tot Zacheüs zei Hij eens: Zacheüs kom haastelijk uit die boom, Ik moet heden in uw huis zijn. Door Zijn almacht ging toen de deur van Zacheüs' huis open, wijd open.

Hier is Hij Die duivelen uitwerpt. Zelfs al is hun getal legio.

Als het huis vol is van en met Christus dan is er voor de duivel geen plaats meer. Vol is immers vol. Christus duldt niet onder één

dak te zijn met het helse monster.

Toch komt juist hier het apostolisch vermaan: geef de duivel geen plaats, geef hem niet één stoel. Want dan ontleent u Christus de zeggenschap, en geeft die aan de duivel over.

Buigend onder het apostolisch vermaan bid ik nu:

*„Bescherm ons, in de bange tijd
Van zielsverzoeking en van strijd;
Laat nooit de boze vijand toe,
Dat hij ons enig' hinder doe.”*

Ds. P. van Zonneveld.

Van de administratie

Ook deze keer kunnen we berichten dat 4 nieuwe abonnees konden worden ingeschreven, terwijl we f 90,- aan giften mochten ontvangen. Hartelijk dank. Het volgende nummer van ons blad verschijnt dus pas over 4 weken. We hopen dat we weer veel nieuwe abonnees kunnen inschrijven, mede als gevolg van de aansporing van ds. v.d. Ent in het vorige nummer aan het slot van de rubriek „Voor de jeugd”, die zowel voor jong als voor oud bestemd is. Dan heeft ook Bewaar het Pand een „goede” vakantie.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720 - 74202, giro 704350.

Van de Redactie

1. Het eerstvolgende nummer van ons blad zal D.V. verschijnen op donderdag 23 augustus a.s. Er is dan gelegenheid om nog even aan de ontmoetingsdag te Kampen te herinneren. In aansluiting aan ons artikelje over de Ontmoetingsdag in dit nummer kunnen we zeggen dat het ons goed deed te vernemen dat er al activiteit ontwikkeld wordt om gezamenlijk per autobus naar Kampen te gaan. De ervaring leert dat dit het bezoek aan de ontmoetingsdagen stimuleert. 2. We ontvingen via de penningmeester van de kerk van Barendrecht voor de school van Dundas en Hamilton een gift van f. 5,—, waarvoor hartelijk dank. Eveneens voor een gift van f. 25,— die ik ontving. Uit het laatste nieuwsbericht dat we ontvingen en dat nu al weer enige weken oud is bleek ons dat de schoolvereniging met verlangen uitzag naar een financiële bijdrage van onze kant voor de instandhouding van de school. We nemen aan dat de penningmeester het bedrag van f. 12.500,—, dat ik zond, inmiddels heeft ontvangen.

Ook een gift van f 50,— ontvangen per giro van JvZR en een gift van f 10,— met vermelding: een kleine gift voor de school te Dundas, opdat daardoor mede de zorg van uw kinderen een weinig verlicht wordt en dat ook u tot blijdschap zij. Zoiets doet goed.

B.

Uit het land van de Bijbel 25

C. HET BEDRIJFSLEVEN
II: Landbouw en veeteelt.

1b. De Landbouw (vervolg)

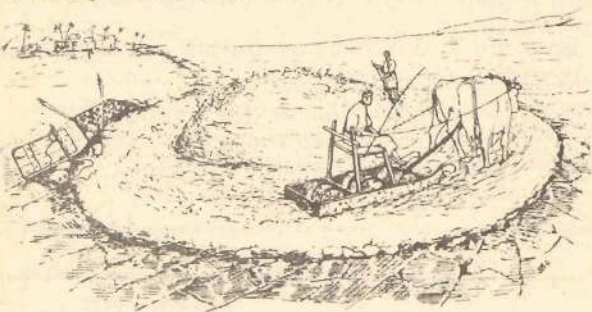
Zo was de oogsttijd aangebroken. Er heerste dan een blijde stemming onder het volk, bijzonder ook om het feit, wanneer ook de regens daartoe meegewerkt hebben. De

vroege regen in sept./oktober tot het „ontkiemen” van het zaad en de spade regen in maart/april tot het „volgroeien” van de halmen. Deze spade regen moest geen plasregen zijn, want dan vielen de korrels reeds vóór de oogst uit de halmen. Ook de wind was van belang, de „Noordenwind” namelijk, want die oefende een gunstige invloed uit op het rijpen van het graan. We lezen van deze wind in het HOGLIED, nietwaar! „Ontwaak, noordenwind! En kom, gij zuidenwind! Doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien.”

Zo is tot de wasdom van het geloof noodzakelijk de Noordenwind des Geestes, tot verdieping van het genade-leven en de Zuidenwind ter vertroosting.

De „oogsttijd” was dan een zeer drukke tijd. Uit de geschiedenis van Boaz en Ruth blijkt dat ook. Om thuis te eten of te slapen was er niet bij. Zelfs was het te merken in de dorpen. Die waren dan verlaten en stil.

Allereerst werd de gerst gemaaid en 14 dagen later de tarwe. De korenhalm werden in bossen of garven gebonden en naar de dorsvloer gebracht. Ze werden op ezels geladen, die zodanig bevracht werden, dat alleen hun kop werd gezien. En zo komen we dan bij de dorsvloer.

Op den dorsvloer.

Deze was veelal op een hoger gelegen plaats aangelegd, zodat de wind vrij spel kon hebben en het kaf des te gemakkelijker kon verdrijven. Vandaar, dat de dorsvloer van „Arauna” lag op de top van de berg Moria, waarop later de tempel gebouwd is.

De dorsvloer was dikwijls een „gemeenschappelijk” bezit. Was er geen rots, dan werd een stuk land ervoor bestemd, hetwelk men bestreek met een mengsel van klei en koemest. Het graan werd op een hoop gelegd en over de gehele vloer uitgespreid van ongeveer een voet dik. Het dorsen geschiedde op verschillende manieren. Soms werd met een paar runderen het graan betrap, zodat de korrels uit de aar vielen. Deze runderen mochten niet „gemuilband” worden. Dat lezen we in Deuter. 25 vs. 4: „Een os zult gij niet muilbanden, als hij dorst.” Ongetwijfeld wordt hiermede aangegeven, dat het dier ook aanspraak mocht hebben op een billijke bejegening door ook van het gedorst graan mee te eten.

Zouden we hier niet mogen denken aan de schone geschiedenis van Ruth, die achter de maaiers gaande, van de aren mocht oplezen, zelfs bij handvullen, en wel met de toestemming van Boaz! Zo mocht zij met haar schoonmoeder mee eten van het veld van Boaz.

Lezer(es) moogt u dit ook wel eens in „geestelijk opzicht” doen op de akker van de „meerdere BOAZ”? Dan is uw kerkgang niet ongezegend, nietwaar!

Voor het dorsen van het graan gebruikte men ook „dorswagens” en „dorssleden”. De „dorswagen” liep op een aantal kleine rollen. Deze rollen deden de korrels uit de aren springen. De bestuurder van deze wagen zat in een stoel, die op de wagen stond en daardoor gelijk de druk verzwaarde op de korenaren. U ziet dit op het hierbij gestelde plaatje.

Men maakte ook wel gebruik van een „dorsslede”, zoals ge die ook ziet afgebeeld op het tweede plaatje.

Men kon ook het stroo stuksnijden, zowel met de dorswagen als met de dorsslede.

Maar peulvruchten en andere gewassen werden niet met de dorswagen en dorsslede gedorst. Ze zouden daardoor te veel te lijden hebben. Men behandelde die op een andere wijze. Dat lezen we in Jesaja 28 vs. 27: „Want men dorst de wikken niet met de dorswagen, en men laat het wagenrad niet rondom over het komijn gaan; maar de wikken slaat men uit met de staf en het komijn met een stok.”

Zouden we hier niet een zeker verband mogen leggen met het feit, dat de Heere ook Zijn volk bearbeidt en leidt op onderscheiden manieren en langs onderscheiden wegen.

Echter niet, zoals men wel eens stelt: „Je behoeft het toch niet alles zo nauw en zo zwaar op te vatten om zalig te worden en te geloven.” Men wil daarmee in feite niet aan het werk van de noodzakelijke ontdekking en de ontleding van zijn eigengerechtigheid. Daarvan zal toch zeker ieder kennis aan krijgen, die op de weg des levens gezet wordt! En dat geldt nu óók wat betreft na het dorsen van het koren, namelijk ... het „wannen” en de verdere reiniging van het koren ... door de zeef. Het betrof hier namelijk het scheiden van het zuivere koren en het kaf! Tot het „wannen” gebruikte men een soort vork met brede houten tanden. Met deze vork schudde men het grove stro, dat bij het dorsen murw getreden was, en hief het omhoog, waardoor de graankorrels door hun zwaarte op de grond terugvielen, terwijl het kaf en het fijne stro door de wind naar het veld gevoerd werd, alwaar het met de stoppelen verbrand werd. Hierop is van toepassing wat we lezen in psalm 1 vs. 4: „Alzo zijn de goddelozen niet, maar als het kaf, dat de wind henendrijft. Waarheen? Dát lezen we in het vijfde vers: „Daarom zullen de goddelozen niet bestaan in het gericht”.

Hoe ernstig getuigde Johannes de Doper van het grote verschil tussen het kaf en het koren, namelijk in wat we lezen in het Evangelie van Johannes, vers 12: „Wiens wan in Zijn Hand is, en Hij zal Zijn dorsvloer doorzuiveren, en Zijn tarwe in Zijn schuur samenbrengen, en zal het kaf met onuitblusselijk vuur verbranden.”

O, welk een aangrijpende betekenis! Ja, wat roept dat ons tot nauwkeurig en ernstig zelfonderzoek!

Zijn we nog „kaf”? En zullen we als „kaf” sterven? Vreselijk zal het dan zijn, te vallen in de Handen van een heilig en rechtvaardig God. Ja, daarom: „Doorzoekt uzelfen nauw, ja, zeer nauw!” (Zefanja 2 vs. 1)

O, rusten we toch niet, gel. lezer(es), maar smeken we ootmoedig om de weldaad ten einde door de bearbeiding van de Heilige Geest nog tot tarwe - graan bearbeid te worden en vrucht voort te brengen van geloof en bekering!

We schreven: De verdere reiniging van het koren geschiedde door de „zeef”. Waarom? Wel, de wijze van dorsen en het wannen was echter van die aard, dat hetgeen men ter markt bracht, toch altijd geschiedde in min of meer onzuivere toestand en vaak vermengd met allerlei, dat er niet in behoorde.

Daarop zal de Heere Jezus zeer zeker gedoeld hebben, toen Hij tot Petrus sprak: „Simon, Simon, zie, de satan heeft ulieden zeer begeerd te ziften als de tarwe”. Dat woord van Jezus wijst op het schudden en stoten, dat de tarwe in zulk een zeef onderging. Maar daaraan verbond Jezus Zijn vertroostende Woord: „Maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude.” (Lukas 22 vs. 31, 32a). En dat is de rijke vertroosting voor Gods Sion in alle aanvechtingen des satans.

Ten slotte nog iets over de laatste handeling met het gezuiverde graan en dat betreft de verkoop van het koren.

Meestal gebeurt dit in de voorhof van het huis of ook op de korenmarkt. Daartoe huurt men een „korenmeter”. Geraden was het, een korenmeter van beroep te nemen, om bedrog tegen te gaan bij het vullen van de ronde houten maat. Deze beroepskorenmeter schudt bij het vullen van de maatbak het koren een paar keer goed door elkaar, waardoor het dus zakt. Doet hij er verder weer wat koren bij, dan drukt hij het stevig naar beneden en na nog een kuilje bovenop gemaakt te hebben, bouwt hij daarop verder als ’t ware het graankoren, totdat er niets meer bij kan. Dan wordt deze overvolle maat leeggestort in een zak van de koper.

Een volle maat

Deze handeling bij de verkoop van de tarwe doet ons duidelijk stilstaan bij de woorden

van de Heere Jezus in Lukas 6 vs. 38: „Geef, en u zal gegeven worden; een goede, neergedrukte en geschudde en overlopende maat zal men in uw schoot geven; want met dezelfde maat, waarmee gijlieden meet, zal ulieden weder gemeten worden.”

En zo willen we onze les hiermede beëindigen met de toepassende woorden van Christus bij Zijn gelijkenis van het zaad:

„Wie oren heeft om te horen, die hore.” (Lukas 8 vs. 8).

Dr.

Ds. v. L.

Vragen rondom het levenseinde

11. Geen verkeerde conclusie!

In het laatste artikel heb ik iets geschreven over euthanasie en „cijfers”. Het gevaar werd signaleerd, dat men bij de toenemende onkosten voor de gezondheidszorg gemakkelijker pleit voor het toepassen van levensverkortend handelen. Nu is het mogelijk, dat iemand uit dat artikel een verkeerde conclusie trekt. Men zou kunnen denken dat ik geen oog heb voor de praktijk, geen oog voor het geweldig probleem van de steeds stijgende rekeningen, die het verzorgen en instandhouden van het leven van onze naaste, onze samenleving in financieel opzicht presenteren. Alles kan nu eenmaal niet.

We zijn er in de tussenliggende weken wel op een aparte manier mee geconfronteerd. In dezelfde week, dat ons blad verscheen, kwam de opvallende publicatie van de eerste harttransplantatie in Nederland. We zullen er allen van gelezen hebben. Het was voor de dagbladen voorpaginanieuws. In het Dijkzigtziekenhuis in Rotterdam vond deze ingrijpende operatie plaats. Een team van hartspecialisten van twee Academische ziekenhuizen — van Leiden en Rotterdam — was er in betrokken. Tot vóór de datum van de ingreep was iemand uit Nederland voor een ruilhart aangewezen op het buitenland. Nu is het dus gebleken dat het ook mogelijk is om het hier in eigen land te bekomen.

Deze eerste harttransplantatie was kennelijk als een verrassing bedoeld. Niet alleen het medisch maar ook het financieel aspect moest spreken. Wat de voorrang had bij de medici, die de operatie uitvoerden, behoeft door ons niet beoordeeld te worden of liever: laten we van harte aannemen: het medische. Feit is echter dat het financiële de meeste aandacht kreeg. De hoogleraren, die de verantwoordelijkheid droegen voor het uitvoeren, werden op het matje geroepen. De overheidsinstanties, die toezicht moeten houden op de besteding van de gelden, voelden zich gepasseerd omdat er geen overleg tevóren was geweest. De vraag is of het kán, dat er zo maar f 150.000,— aan één man besteed kan worden. Zoveel moet immers zo’n harttransplantatie met nabehandeling kosten.

Dit geval illustreert dus duidelijk dat het maar niet aangaat om te zeggen dat voor de instandhouding van het leven alles gedaan kan worden. Nuchterheid gebiedt toch te zeggen: het kan niet!

Cijfers in breder verband.

Er is nog een andere zijde aan de onkostenfactor, die we moeten bezien. Ik bedoel het aspect, waarop vandaag door velen op gewezen wordt nml van de verantwoordelijkheid, die we hebben voor onze medemensen in de wereld. De „cijfers” moeten in breder verband worden gezien. Als wij hier in Nederland de kosten van de medische voorzieningen tot instandhouding van het leven tot de grootst mogelijke hoogte laten stijgen, betekent dat een onverantwoord handelen tegenover de situatie in de arme landen, waar duizenden omkomen door honger en het gemis van de meest elementaire medische zorg.

Om maar te blijven bij de harttransplantatie, die we al genoemd hebben: het is daarbij ook gezegd dat we met die anderen te maken hebben. In het korte commentaar in het Reformatorisch Dagblad is op dit aspect gewezen. Daar werd opgemerkt — zie R.D. woensdag 27 juni — „dat met die anderhalve ton, die bij een harttransplantatie aan één man besteed wordt, in Azië en Afrika tal van kinderen en volwassenen van de hongerdood gered of van een gevaarlijke ziekte te genezen zouden kunnen worden.”

Met deze opmerking zal ieder het eens zijn.

Het is goed dat daar op gewezen wordt. Het laat zien dat we inderdaad bij de stijgende onkosten met indringende ethische vragen te maken krijgen.

Die vragen worden met grote aandrang ons vandaag voorgelegd. We kunnen het lezen in de bundel "Op leven en dood", waar we vorige keer al op gewezen hebben. Daar wordt een pleidooi gevoerd voor de "mondiale solidariteit". We zouden het eenvoudig weer kunnen geven: daadwerkelijk meeleven met heel de wereld. De redenering is eenvoudig. Vroeger kon alleen de rijke voor zichzelf en zijn gezin de medische voorzieningen, die er waren, krijgen. Toen was er "familiale solidariteit". Nu zijn we een stap verder, althans in ons land. We krijgen de gezondheidszorg, die maar mogelijk is, allemaal: de "nationale solidariteit". We moeten komen tot de "mondiale solidariteit". En die kan er nu alleen maar zijn als wij ons beperken, dus afzien van een verdere groei in de voorzieningen.

Ook anderen wijzen hier met nadruk op. In de studie van dr. W. ten Toom "Over de levensduur" — vorige keer ook aangehaald — wordt er ook over gesproken. Hij acht het een zaak van solidariteit en gerechtigheid om het ontwikkelingstempo op medisch-technisch gebied af te remmen ter wille van betere voorzieningen van de arme landen van de zgn. derde wereld.

Heeft het ons wat te zeggen?

De vraag of het ons wat te zeggen heeft, dat men met nadruk wijst op het tekort doen aan de naaste in arme landen, als we de onkosten van de medische voorzieningen maar tot steeds groter hoogte laten komen, is niet zo moeilijk te beantwoorden. Onze verre naaste is óók onze naaste. Het is treurig daarvoor geen oog te willen hebben, zoals het verblijdend is dat ook in onze kringen instellingen zijn, die daarvoor arbeiden en waaraan we onze gaven besteden. We kunnen er niet genoeg aan denken hoe goed of wij het hier hebben terwijl zoveel nauwelijks te eten hebben en zo maar niet naar een dokter kunnen lopen als ze een kwaal hebben. Het is voluit naar Gods Woord dat we aan de verre naasten niet alleen denken maar hen ook daadwerkelijk helpen. Aan dat laatste ontbreekt maar al te veel.

Zonder alle achtergronden over te nemen, die er vandaag zijn in het pleiten voor de hulp aan de armen in deze wereld, moeten we overtuigd zijn van de noodzaak daarvan op Schriftuurlijke gronden. Dat er een afwegen moet zijn van de kosten hier terwille van hen zal niemand mogen ontkennen. De vragen, wie het doet en naar welke kant, zijn zo eenvoudig niet! Bij alle prachtige theorieën over "mondiale solidariteit" wordt helaas al te veel vergeten dat we van huis-uit erg op onszelf zijn.

Dáárom nog geen euthanasie!

De erkenning, dat de onkosten op medisch gebied niet steeds en in alle omstandigheden onbegrensd door kunnen gaan, houdt voor mij niet in een "ja" tegen de toepassing van euthanasie. Het grote bezwaar is dat bepaalde omstandigheden richting gevend gemaakt worden voor ons handelen. We hebben te maken met de gevolgen van de zonde bijv. in de armoede in andere landen. Die raken ons. Het is niet zó, dat ze daar groter zondaren zijn dan wij hier. De Heere vraagt het dat we die gevolgen zullen tegengaan. Maar dat mag nooit consequenties hebben voor ons handelen hier met de naasten, die aan onze zorgen zijn toebetrouwd. Zal een arts of verpleegkundige kunnen zeggen: ik onthoud een bepaalde behandeling of ik geef maar een aantal pillen aan iemand, die naar het inzicht van de mens van vandaag beter kan sterven, op grond van de overweging dat de kostenbesparing mensenlevens redt in de derde wereld? Ik geloof van niet en nooit. Hij of zij is verantwoordelijk in zijn of haar situatie voor zijn handelen tegenover het gebod van God.

Ik ben er van overtuigd dat in veel redeneringen vandaag, die wijzen op een verantwoordelijkheid "in breder verband" ook vaak meespeelt een verstaan van het gebod "in breder verband". We hopen dat in een ander opzicht nog te zien, als er een verwijt gemaakt wordt aan die zich tegen euthanasie verzetten, dat nog niet zo gemakkelijk te benaderen is. D.V. zullen we het nader verklaren wat we daarmee bedoelen. Blijf voorlopig maar bang voor het verstaan van het 6de gebod "in breder verband".

D. Slagboom.

Ontmoetingsdag

We hopen dus D.V. zaterdag 25 augustus a.s. weer een ontmoetingsdag van vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand te houden en wel in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Kampen. Vrienden en vriendinnen zijn zij, die achter het doel van de stichting en het blad onder deze naam staan. Het gaat om het bewaren van de oude gereformeerde beginselen.

Gods Woord laat ons zien en de kerkgeschiedenis is er de bevestiging van hoe gemakkelijk de leer der waarheid en de praktijk der godzaligheid verlaten worden. De leugen dient zich altijd aan als de waarheid. De Heere zegt: beproeft de geesten of ze uit God zijn. Er is verlichting van de Heilige Geest nodig om te blijven bij het geopenbaarde Woord der waarheid. Onze stichting wil daarvoor een bijdrage geven, vooral door de uitgave van ons blad en door onze ontmoetingsdagen. Blad en ontmoetingsdagen hebben gelukkig veler belangstelling. Dat is bemoedigend om op de ingeslagen weg voort te gaan.

We menen wel te mogen zeggen, dat de activiteit van de stichting binnen ons kerkelijk leven niet is weg te denken. En niet alleen naar binnen, maar ook naar buiten wordt hoe langer hoe duidelijker, dat er nog velen in onze kerken zijn, die willen blijven leven bij de oude gereformeerde beginselen, die ook door velen buiten onze kerken worden beleden. Over de kerkmuren heen zijn we aan elkaar verbonden. We hebben ook lezers van Bewaar het Pand buiten eigen kerkelijke kring en op onze ontmoetingsdagen komen er regelmatig bezoekers, die kerkelijk een ander onderdak hebben. Onder hen zijn er ook, die vroeger tot onze kerken behoorden, maar nu ergens anders aangesloten zijn. Het doet ons allen goed, dat we zo nog werkzaam mogen zijn om een dam op te werpen tegen alles wat het kerkelijk leven bedreigt.

De verbondenheid wordt op de ontmoetingsdagen sterk gevoeld. Die is er bij velen niet alleen uitwendig, maar ook inwendig door het werk van Gods Geest in het hart, waardoor er een innerlijke verbondenheid is aan allen die de verschijning van de Heere Jezus Christus hebben liefgehad. We moeten het steeds voor ogen houden dat dit de enige ware en blijvende band is, waarvan Paulus ook schrijft: het is één Heere, één geloof enz. We schrijven dit artikelje om er nog eens sterk op aan te dringen om (opnieuw) naar Kampen te komen. Voor velen is het als het ware vanzelfsprekend om als de Heere spaart en de weg baant op zaterdag 25 augustus a.s. naar de ontmoetingsdag te gaan. Anderen hebben mogelijk een duwtje in de rug nodig. Velen zijn niet in de gelegenheid op een ontmoetingsdag te komen. Denk b.v. aan verschillende zakenmensen, die geen vervanger kunnen vinden, of aan zieken en gebrekkigen, aan bejaarden voor wie zo'n dag te vermoeiend is of voor moeders met kleine kinderen. We willen er echter aan toevoegen, dat steeds blijkt dat de liefde vindingrijk is. Dan zet men alles om alles om te komen. Men wil zo'n dag niet missen. En waar een wil is is meestal ook wel een weg te vinden.

Uiteraard zouden we het erg toejuichen wanneer de kerkgebouwen, waarin we te Sliedrecht en te Kampen samenkomen te klein zouden worden. Want dan zal er naar we aannemen wel een goede oplossing worden gevonden. In Kampen worden regelmatig schooldagen van andere kerken gehouden, die duizenden bezoekers trekken! De bezoekers vertegenwoordigen als het ware alle Bewaar-het-Panders en door de verslagen in ons blad is er voor allen nog een narezing.

Het programma is al eerder bekend gemaakt. We laten het hier volgen:

morgensamenkomst, aanvang 10.30 uur
opening: Ds. G. Blom van Meerkerk
spreker: Ds. M. Vlietstra van Bunschoten
slotwoord: Ds. A. van Heteren van Werkendam

Pauze

middagsamenkomst, aanvang 2 uur
opening: Ds. G. Hamstra van Elburg
spreker: Ds. G. Bouw van Scheveningen
slotwoord: Ds. P. van Zonneveld, nu nog van Doornspijk

De bedoeling is dat de morgensamenkomst om ongeveer 12 uur gesloten wordt. De pauze kan dan twee uren duren. Zo is er gelegenheid om de maaltijd te gebruiken en elkaar te

ontmoeten — een belangrijke factor in ons samenkomen — en langs de boekentafel te gaan om daar een kijkje te nemen en goede boeken te kopen.

De consumpties zijn weer gratis. Wil men toch wat geven — dat is met velen het geval — dan is daar gelegenheid voor. Wil men liever voor de consumpties wat in de collecte doen, dan is dat ook mogelijk.

De middagsamenkomst wordt zo ongeveer om 4 uur gesloten. Ook bezoekers die van verre komen kunnen zodoende weer tijdig de terugreis aanvaarden.

We verwachten weer vele mensen uit alle streken van ons land, ook uit het hoge noorden. We hebben gelukkig vrienden en vriendinnen in het hele land zitten. En onder hen zijn er vele jeugdigen, wat bemoedigend is voor de toekomst.

De afscheiding van 1834 — dit jaar juist 150 jaar geleden — is in het noorden van ons land begonnen. We gevoelen ons nog een met de vader van de afscheiding Hendrik de Cock, die nu al vele jaren juicht voor de troon.

We hopen dus dat we elkaar op bovengenoemde dag en plaats weer in groten getale mogen ontmoeten en begroeten en bovenal, dat de Heere het wel maakt, want aan de zegen des Heeren is alles gelegen.

B.

De goedheid van God in beproevingen en vervolgingen

Stephen Charnock schrijft in zijn werk over het bestaan en de deugden van God ook over de goedheid Gods. Hij noemt verschillende omstandigheden waarin die goedheid wordt gezien, o.a. in beproevingen en verzoe-kingen.

Hij schrijft als volgt:

Indien het goed voor ons is verdrukt te worden, waarvoor wij de uitspraak van de psalmist hebben in Ps. 119 : 71, dan is de goedheid in God de voornaamste oorzaak en besturing in beproevingen. Het is Zijn goedheid om weg te rukken alles waarvan wij hulp verwachten tot onze beveiliging en waaraan wij bemoediging ontleen voor onze onbeschaamheid tegen Hem. Hij neemt een ding weg, waar wij enige waarde aan hechten, maar waarvan Hij ziet in Zijn oneindige wijsheid, dat het onbestaanbaar is met ons waarachtige geluk. Het is geen boos opzet in een geneesheer, wanneer hij de schadelijke stof, waarvan een patiënt veel houdt, wegneemt en bittere drankjes voorschrijft, die de gezondheid bevorderen, die door die kwade stof werd aangestast; ook is het geen kenmerk van onvriendelijkheid als een vriend een zwaard aan de hand van een krankzinnige ontwingt, terwijl deze op het punt staat zich daarmee te doorsteken, ofschoon het zwaard bezet was met de schitterendste parels. Het vóórkomen van hetgeen kwaad is, is het beste dat voor ons te doen is. Het is vriendelijkheid een mens te weerhouden van in een afgrond te storten, al zou het zijn door een hevige slag die hem plat ter aarde velt op een zekere afstand van de rand van de steile. Door beproevingen breekt Hij vaak de ketenen in stukken, die ons kluisteren en bedwingt de hartstochten, die ons verwoesten.

Hij scherpt ons geloof en verlevendigt onze gebeden.

Hij brengt ons in de geheime kamer van ons hart, terwijl wij tevoren weinig lust hadden daar een bezoek te brengen door zelfonderzoek. Het is zulk een goedheid, dat Hij Zich wil verwaardigen een mens terecht te wijzen met het oog op zijn eeuwige zaligheid, zodat Job dit tot onderwerp van zijn verwondering maakt: Job 7: 17: "Wat is de mens, dat Gij hem groot acht en dat Gij Uw hart op hem zet en dat Gij hem bezoekt in elke morgenstond, dat Gij hem in elke ogenblik beproeft?" Zijn slagen zijn dikwijls de verheerlijking en de verhogingen van de mensen. Zijn liefde gaat uit tot de mens, terwijl Hij hem bezoekt met de smart van Zijn roede. Hij toont daardoor hoe hoog Hij die mens acht en welk een bijzondere liefde Hij hem toedraagt. Wanneer Hij ons strenger behandelt na het verbreken van Zijn Verbond, en Zijn ijver jegens ons doet ontvlammen in strenge handelingen, zal Hij Zijn betrekking tot ons niet vernietigen en ons niet overgeven aan onze neigingen, maar met ons handelen zoals een vader met zijn kinderen; en als Hij deze weg met ons inslaat, dan geschiedt dit, omdat dit niet vermeden kan worden zonder ten

onder te gaan. Zijn goedheid zou Hem niet toelaten dit te doen, indien onze snoodheid Hem daartoe niet dwong: Jer. 9:7: "Zie, Ik zal hen smelten en zal hen beproeven; want hoe zou Ik anders doen ten aanzien van de dochter Mijns volks?" Welke andere weg dan deze kan Ik inslaan, overeenkomstig de natuur van de mens? De goudsmid heeft geen andere methode om het schuim van het metaal te scheiden, dan door het te smelten. En wanneer de onreinheden van Zijn volk Hem noodzaken tot deze handelwijze, zal Hij zitten als een Louteraar, Mal. 3:3. Hij waakt over het zilver om het te reinigen, niet tot Zijn eigen voordeel, zoals de goudsmid, maar uit zorg voor hen, en Zijn welbehagen tot hen. Zoals Hij Zelf spreekt in Jes. 48:10: "Zie, Ik heb u gelouterd, doch niet als zilver", of zoals sommigen het lezen: "niet voor zilver". En wanneer Hij Zijn volk om hun zonden verstrooit zal Hij hen niet zonder Zijn tegenwoordigheid laten, maar hun tot een heiligdom zijn, Ez. 11:16. Hij wilde door Zijn tegenwoordigheid bij hen, de plaats van de ordinantiën vergoeden of een ark voor hen zijn in het midden van de zondvloed.

Zijn hand die hen sloeg is nooit zonder goedheid om hen te troosten en zich over hen te ontfermen. Toen Jacob naar Egypte moest gaan, dat tot beproeving een oven van verdrukking was voor zijn nageslacht, belooft God met hem te zullen "aftrekken" en hem "weder op doen trekken", Gen. 46:4. Een belofte niet alleen voor Jacob in zijn persoon, maar voor Jacob in zijn nageslacht. Hij die met de wortel van dat geslacht wilde aftrekken en later de takken weer op deed trekken, was zeker met hen in al hun verdrukkingen. "Ik zal met u aftrekken", "nedergaan!" (eng. vert.). Wat een woord is dit, merkt iemand op, voor de Godheid! Nedergaan in Egypte, dat afgodische Egypte! Wat een plaats is dat voor Zijn heiligheid! Maar toch, o die goedheid van God! Nooit is voor Hem de plaats te laag om Zijn volk goed te doen, noch enige plaats te slecht om hen te vergezellen. Zo ook toen Hij hen in gevangenschap had gezonden door de hand van de Assyriërs, was Zijn ingewand ontstoken van ontferming voor hen in hun verdrukking. Jes. 52:4, 5: "Assur heeft hetzelfde om niet onderdrukt" (zonder oorzaak, eng. vert.), dat is zonder een rechtvaardige reden voor de overwinnaar om hun zo'n groot kwaad aan te doen, maar niet zonder oorzaak voor God, Die zij getergd hadden.

"En nu, wat heb Ik hier te doen?" zegt de Heere. Wat doe Ik hier? Ik zal niet achterblijven. Wat doe Ik hier nog langer? Want Ik zal die juwelen die de vijand heeft weggevoerd weer verlossen.

Dat hoofdstuk is een profetie van verlossing. God betoont Zich zo goed voor Zijn volk in hun vervolgingen, dat Hij hun gelegenheid geeft Hem te verheerlijken in die ware vuren, zoals het Goddelijk bevel luidt in Jes. 24:15: "Daarom eert den Heere in de valleien" (in de "vuren", eng. vert.).

Het bovenstaande kunnen we vinden in het eerste deel van het werk van Charnock over het bestaan en de deugden van God, blz. 413-415.

B.

Koffiebar

In diverse plaatsen vindt men een bar. Dat is een lokaal voor sterke dranken waar men staande, of zittend op krukjes voor een toog, drinkt. Op de achtergrond hoort men meeslepende muziek en gehuld in rosig licht geniet men van drank, muziek en contact. Zo worden verschillende avonden door vele jongeren doorgebracht. Nu zijn er op diverse plaatsen ook koffiebars gekomen. De inzet is afkomstig van de jeugdbeweging Youth for Christ. Deze beweging hield massale samenkomsten, waar duizenden jongeren present waren. Echter het blijvend resultaat ervan was wat teleurstellend, vandaar dat men tot een andere vorm van contact kwam nl. het samenzijn in een ontmoetingsplaats. Een bar, waar jongeren met jongeren onder het genot van koffie of frisdrank met elkaar kunnen praten.

Tieners praten met tieners, luisterend naar en bekritisierend elkaar en sprekend over het Evangelie en het geloof. Het 'idee', zomaar terloops naar voren gebracht sloeg aan. Het begin liet zeer snel een goed effect zien. Het werd een trekpleister voor jongeren en dat is het nog, bijzonder, op de zaterdagavond.

In een dagblad stond een enkel jaar geleden het volgende: 'Youth for Christ werkt niet meer via enorme luidsprekers en mannen, die in microfoons klimmen. De goede boodschap wordt nu gebracht in koffiebars onder het genot van een colaatje, een sinas of een upje. Het geestelijk upje wordt omkleed met tiener en twiener-klanken van frisse, vrolijke jongeren met gitaar en opgewekt stemgeluid. Spirituals, gospels, moderne muziek. De koffiebar is een uitstekende methode om tieners voor wie het evangelie niets betekent en die de kerk alleen maar vervelend vinden, in contact te brengen met leeftijdgenoten die hen het evangelie in een ongedwongen, gezellige sfeer brengen'. Een 17-jarig meisje vertelde hoe zij een koffiebar beleefde.

'Ze hebben hier goede muziek en zang. De sfeer en de gesprekken zijn machtig. Soms zit je er wat verloren bij, soms heb je goeie gesprekken. Over het geloof en zo. De eerste avond vond ik er niets aan. Ik geloofde niet veel. Ik was zeer negatief. Maar ik zag, dat de medewerkers hier ménen, wat ze zeggen en ik werd jaloers op ze. Ze waren echt blij. Ze hadden iets, wat ik miste. En er gebeuren hier bijzondere dingen. Neem nou die jongen, een beruchte kerel, die heel wat krakies op zijn naam heeft staan. Zaterdagavond had hij hier met zijn kame-

raden gemaakt voor een vuil zaakje, maar het ging niet door, omdat hij hier zaterdagavond gepakt werd door iets beters. En een andere jongen die het verkeerde pad op was, is hier helemaal omgedraaid'. Weer een ander wijst op jongeren, die via het koffiebarwerk tot bekering zijn gekomen. Zij waren aan drugs en drank verslaafd en nu verlost. Voorgoed verlost! Ze weten en gevoelen zich vrij en blij.

Nu zal men misschien de vraag willen stellen, waarom schrijft u in ons blad over koffiebars? Dit geschiedt om twee redenen. Ten eerste bestaan er reeds in vele plaatsen van die bars. Het is een ontmoetingsplaats voor veel jongeren. Een plaats, die aantrekt. Immers, jongeren willen graag ergens kunnen binnenlopen en met elkaar kunnen praten, een beetje gezelligheid en vooral een beetje sfeer. Nu worden in die bars buitenkerkelijke, maar ook kerkelijke jongelui gevonden. Kerkelijke jongeren van alle kerkelijke richtingen, dus ook uit de reformatorische hoek. En omdat dit laatste het geval is, moet ik er wel op attenderen en mijn visie geven. Nu die visie wil ik graag geven. Het is op zich een hele goede zaak, dat er in onze egocentrische tijd nog personen zijn, die zich willen inzetten voor de jeugd, die in nood is. Daar wordt in onze kring maar al te veel aan voorbij geleefd, of men gaat er met een grote boog omheen. De Kains-geest gaat het kerkelijk leven infiltreren en dat is erg. Immers, die geest is in strijd met Schrift en belijdenis. Het is ook verblijdend, wanneer ontspoorde jongeren door middel van het werk van de koffiebars van een totale ondergang gered worden. Dat ze komen uit het drugs of alcoholleven en weer teruggebracht worden in de maatschappij. Maar ondanks die verblijdende zaak, moet ik toch kritische geluiden laten horen. Nog sterker, ik kan niet staan achter de geestelijke aanpak van dit stukje evangelisatiewerk want voorzover mijn informatie strekt komt in de toespraken en getuigenissen, die in de koffiebars te horen zijn steeds naar voren, dat de mens zelf de eerste en beslissende stap moet doen. De wedergeboorte wordt men deelachtig door in Jezus te geloven. De verlossing van allerlei zonden ontvangt men wanneer men zijn zonden belijdt en het hart openstelt voor Jezus en men voor altijd kiest voor Jezus. Het is een echte 'doe en kies' godsdienst. Door het doen en kiezen van de mens komt alles in orde. De bijbelse noties van zonde en genade worden niet duidelijk belicht. De staat van de mens voor de Heere, de beleving van de drie stukken, duidelijk aangegeven in de Catechismus, komt niet aan de orde. En dat is toch naar onze overtuiging bijbels. Daarbij komt nog dit en dat is niet onbelangrijk: kerkelijke jongelui gaan schoppen tegen de kerk en het kerkelijk leven. Menigeen keert zich tegen de godsdienstige opvoeding thuis en de prediking in de kerk. Men is naar men zegt 'verlost van de zwartgallige sfeer, waarin men leefde en met die 'zwartkijkers' wil men geen contact meer hebben'. Men behoort nu tot het juichend christendom! Mis! Mis! De Bijbel spreekt van een afwisselend christendom. Niet in leer en

leven, maar in geloofsbeleving. Droefheid en blijdschap. Denk aan de waarachtige bekering, die zich kenmerkt in de afsterving van de oude mens en de opstanding van de nieuwe mens. Een hartelijk leedwezen, dat men God door de zonden vertoord heeft en die hoe langer hoe meer haten en vlieden. Een hartelijke vreugde in God door Christus en lust en liefde om naar Gods wil in alle goede werken te leven.

De afkeer tegen een schriftuurlijke, bevindelijke prediking is ook waarneembaar en dat is verraderlijk, want waar de ware bekering werkt, krijgt men die prediking van harte lief. Omdat deze van de Heere is en men er niet buiten kan.

De kerk krijgt ook een eigen plaats in het leven. Zo zij het onder ons. En verder; hoort wat de Heere zegt: beproeft de geesten of zij uit God zijn; want valse profeten zijn uitgegaan in de wereld'.

Een schriftverklaarder tekent hierbij aan: 'Deze, nl. die profeten zijn niet bedeesd, zodat zij zijn vol driestheid en aanmatiging. Zij blijven niet, waar zij zijn, maar trekken de wereld in, onbeschroomd, vol zelfbesef, met stouten durf, vol hoogheidspretentie.

Iedereen moet naar hen luisteren en voor hun woord buigen. Daarom des te meer is hier gevaar. De kans om aldus misleid te worden, is niet gering. Overal werken deze onbeschaamde bedriegers en spreekbuizen van de duivel. En dat in grote getale. Steeds door moet gewaakt worden. Men moet maar niet afgaan op het eigen beweren der mensen, noch zich laten overmeesteren door de hoge pretenties en het zelfbewuste optreden en spreken der mensen, maar voordat men aan hun woorden geloof hecht, eerst een nauwkeurig onderzoek instellen of zij wel door Gods Geest spreken en hun woorden wel het Woord Gods brengen, de Zoon van God, zoals God Hem in de wereld zond tot de verlossing, het ware en zuivere Evangelie'. Aan deze duidelijke juiste verklaring heb ik niets toe te voegen. Laten we ze ter harte nemen en ons niet laten beïnvloeden door allerlei wind van leer. Echter dient niet vergeten te worden tot de zuivere leer en het belijden ervan behoort ook de juiste houding ten aanzien van de naaste. De naaste dichtbij en ver-af. De naaste, die dagelijks naast ons staat of die ergens 'ligt' of 'leeft'. Ook hij heeft één leven en één ziel! Wat doen we daaraan? Wat doen we daarvoor?

Ds. M.C. Tanis.

(Overgenomen uit het kerkblad van Slie-drecht-centrum van 22 juni 1984).

Voor de jeugd

Het Zonnekind 83

Beste jongelui!

Toen zeide zij tot hem: Hoe zult gij zeggen: Ik heb u lief, daar uw hart niet met mij is? Gij hebt nu driemaal met mij gespot, en mij niet verklaard waarin uw grote kracht zij. En het geschiedde als zij hem alle dagen met haar woorden perste en hem moeilijk viel, dat zijn ziel verdrietig werd tot stervens toe."

Richt. 16:15, 16

Julie kunnen wel begrijpen dat Delila met verbaasde ogen heeft staan kijken toen Simson de weversboom met pin en al uit de grond trok en daar stond met dat gevaarte aan zijn hoofd. Diepe verontwaardiging heeft haar hart vervuld. Zij dacht dat hij haar voor de derde keer wel de waarheid zou hebben verteld, waarin namelijk het geheim van zijn kracht gelegen was. Doch voor de derde maal zag zij zich door hem bedrogen. En daarbij kwam nog dat het geliefde geld, die vijf maal elfhonderd zilverlingen, buiten haar bereik bleven. Zij raakte eigenlijk ten einde raad. Hoe zou zij het in het vervolg moeten aanleggen om achter zijn geheim te komen? De haat jegens Simson rijst zelfs in haar hart op. Want vergeet niet dat zij in haar bestaan een hater was van God en Zijn volk. En daar Simson toch tot het volk van God behoorde, ook van hem. Voorlopig moet dit echter nog verborgen blijven. Zij heeft als een dienaar van de Satan nog meer pijlen op haar boog. Je kunt het ook zó zeggen: Het listenarsenaal van de duivel was nog niet uitgeput.

Ik zou zeggen, vrienden, denkt daar nooit gering over. Paulus heeft eens gezegd dat de listen van de Satan hem niet onbekend waren. Eneen ieder die de Heere vreest komt daar op de een of andere manier, in meerdere of mindere mate achter. Het is een grote genade van God, wanneer je daar al vroeg achter komen mag. Want dat doet je voor een volgende keer des te meer op je hoede zijn. Hoewel je van stap tot stap de verlichting van Boven nodig hebt, om staande te kunnen blijven te midden van de verzoeken, die zo vele zijn in het leven. Als je een keer in verzoeking gevallen bent en je bent daar weer uitgeholpen, zou je kunnen denken dat het je de volgende keer niet meer zal overkomen. Doch als je denkt in eigen kracht, je eigen zaken af te zullen kunnen doen, dan ben je bij voorbaat al verloren. Je moet iedere keer weer licht en kracht van Boven krijgen om staande te kunnen blijven. Je moet leren dat het waar is wat de Heere zegt in Zijn Woord: Zonder Mij kunt gij niets doen. Dat vereist een voortdurend biddend leven. Bidt zonder ophouden! Het staat niet voor niets in de bijbel.

Misschien zegt iemand: Domine, dat kan ik ook nog niet eens. Want als ik mij tot bidden begeef, dan heb ik nog geen drie woorden uitgesproken of ik ben al weer vervuld met verkeerde gedachten. Soms zelfs hele goddeloze gedachten. Ik kan daar in komen. Want ook dat moet geleerd worden, namelijk dat we nog niet bidden kunnen ook. Dat hebben ook de discipelen geleerd, waarom zij zeiden tot hun grote Leermeester: Heere, leer ons bidden. Nu, dat mogen jullie dan tenslotte ook nog vragen. Vragen staat vrij en bij de Heere is alles te verkrijgen. Ook de Geest, Die het bidden leert; waarom Hij ook de Geest der genade en der gebeden genoemd wordt.

De Filistijnen zagen zich ook voor de derde keer bij de neus genomen. Zij zullen wel weer in alle stilte vertrokken zijn en gedacht hebben dat er van al hun verwachtingen niets zou terecht komen. Zij waren ergens nog maar blij dat ze Delila niet van te voren betaald hadden. Want dan waren zij hun zilvelingen ook nog kwijt geweest. Die hadden ze nu op alle manier nog in hun zak. Het lijkt mij, in verband met het vervolg, dat ze gedacht hebben er nu maar van af te moeten zien, om middels die vrouw, achter het geheim van Simsons kracht te komen. Zij zagen het, om het zo te zeggen, niet meer zitten. Daar waren het dan ook Filistijnen voor, echte wereldlingen. Ze hadden wel in 1984 kunnen leven. Want de wereldlingen van nu, dat zijn mensen die met God en Zijn woord geen rekening houden, zien het ook menigmaal niet meer zitten. Iedere keer lopen hun beraadslagingen vast. Na verloop van tijd beginnen ze toch iedere keer weer opnieuw, met als resultaat dat men steeds verder van huis komt, om steeds meer de waarheid in vervulling te doen gaan, zonder dat zij er zelf erg in hebben, dat het uiteindelijk toch God is Die regeert en Zijn almacht toont.

Nadat Delila wat van de schrik bekomen was en bedacht had wat haar nu in het vervolg te doen stond, neemt zij opnieuw de draad weer op. Zij was begonnen met heel lief te doen. En dat had zij volgehouden, om met een hart vol arglistigheid achter het geheim van Simsons kracht te komen. Simson van zijn kant had ook betuigd dat hij haar lief had. Liefde kan tenslotte toch niet van een kant komen. Dat wordt zelfs door de wereld nog erkend. Dat Simson gezegd heeft dat hij zo veel van haar hield, is in vleeselijke zin waar geweest. Het vlees kreeg iedere keer weer de overhand in zijn leven. Dat desondanks de Geest nog niet geheel en al van hem geweken was, moet als een wonder van de vrije genade worden aangemerkt, hoewel de Geest wel bedroefd is geworden, door zijn steeds weer de weg-van-het-vlees-opgaan, door iedere keer maar weer zijn schreden te richten naar dat huis aan de beek Sorek, waar die schone, verleidelijke vrouw woonde.

Op dat punt "liefde", waar zij samen zo veel over hadden gesproken, gaat Delila nu haar aandacht vestigen. Hoor maar: "Toen zeide zij tot hem: Hoe zult gij zeggen: Ik heb u lief, daar uw hart niet met mij is? Gij hebt nu driemaal met mij gespot, en mij niet verklaard waarin uw grote kracht zij." Deze tekst staat maar één keer in de bijbel. Doch dat wil niet zeggen dat Delila deze woorden maar één keer heeft gesproken. Want het

volgende vers zegt: "En het geschiedde als zij hem alle dagen met haar woorden perste, en hem moeilijk viel..." Jullie kunnen je nu wel zo ongeveer voorstellen hoe dat gegaan is. Voor de zoveelste keer heeft zij het masker van de liefde opgezet. Want haar liefde was niet meer dan een masker, waarachter een satanische haat schuil ging. Doch daar heeft op dit moment, voor de zoveelste keer, Simson geen kijk op gehad. Want als hij dat gehad had, had hij al lang deze duivelin de rug toegekeerd. Doch als zij lief deed en heel veel lieve woorden sprak, dan kon Simson niet achter blijven. Dan moest hij van zijn kant ook lieve woorden spreken. En dat deed hij dan ook. Hij heeft in het begin gezegd: Delila, ik houd van je, ik heb je lief. Daar behoef je niet aan te twijfelen. Toen was dat spel begonnen. Want twee mensen die elkaar zeggen lief te hebben, moeten toch alles van elkaar weten. Daarom heeft zij de eerste keer listig naar het geheim van zijn kracht geïnformeerd. Doch de praktijk had Delila geleerd, dat Simson haar blijkbaar toch niet de waarheid had gezegd. Want zijn geheim was niet boven water gekomen. Daarom is zij een tweede ronde met hem aangegaan, om maar weer "heel lief", achter zijn levensgeheim te komen. En ook toen was het mislukt, gelijk het ook nu voor de derde keer weer mis gelopen was.

Nu zal ze Simson op zijn eigen woorden gaan grijpen. Zij doet een beroep op zijn eer. En eer is teer. Daar is een mens erg gevoelig voor. Zij wist dat, en daarom zegt zij: Simson, je vertelt mij nu wel steeds dat je me lief hebt, maar is het wel waar, is het wel echt? Want je hebt mij nu al drie maal bedrogen. Je hebt mij nog niet je ganse hart verklaard. Dat is toch niet eerlijk? Dat is met de liefde in strijd. Als je me werkelijk lief had, zoals je steeds beweerd hebt, dan zou je niet met mij spotten, dan zou je me niet bedriegen. Dan zou je eerlijk met mij omgaan en mij al de waarheid vertellen. En dat is tot nu toe steeds nog niet gebeurd. Simson, kan ik je nog wel geloven, met al je liefdesbetuigingen? Wanneer zul je nu eens eerlijk worden tegenover mij?

Ja, wat moest Simson tegen zulk een redenering inbrengen? Hij had zich van meet af voorgenomen om het die vrouw niet te vertellen. Dat was een zaak tussen God en hem. Daar begreep die vrouw toch niets van. Waarom zou hij haar daar moeilijk mee vallen. Zo draaide dat in zijn gedachtenwereld rond. Maar die vrouw haar woorden kon hij niet tegenspreken. Hoe moest hij zich uit deze situatie redden. Hij nam weer zijn toevlucht tot de leugen en hij zeide: Delila, echt meid, ik hou van jou. Daar behoef je niet aan te twijfelen. Dat heb ik je al zo dikwijls gezegd. Eerlijk, dat meen ik. Heus, maak je niet ongerust. Ik kom toch iedere keer weer terug?

Als Delila deze woorden hoort, kijkt zij Simson met een paar ongelovige ogen aan. Haar antwoord kunnen jullie wel raden. Ja, Simson, dat zeg je nu wel, en ik zou je moeten geloven, maar de feiten zie je, daar zit ik mee. En die liegen er niet om. Hoe moet dat nu verder?

Dat hopen we de volgende keer te zien. Jullie begrijpen dat die geschiedenis van Simson nog al wat denkstof oplevert. Doch je kunt je hersens met mindere zaken vermoeien. God heilige daarom deze overdenkingen aan jullie aller hart.

We besluiten ook ditmaal weer te tekenen met jullie aller vriend, Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

Boeken van Stark-Texel
postbus 302, 1794 ZG Oosterend N.H.
tel. 02223 - 661 of 495

1. Achtergronden van abortus provocatus door B.J. Zijl.

Zijl heeft al verschillende werkjes over hetzelfde onderwerp geschreven. Hij is voorlichtingsambtenaar van de VBOK. Hij beweegt zich dus geheel op het terrein, waarover hij schrijft. In feite gaat het steeds om de bescherming van het ongeboren kind. Dat is een onderwerp waarvoor nog veel belangstelling bestaat. Deze belangstelling - zo lezen we op de achterzijde van de omslag - is door het aannemen van de Wet Afbreking Zwangerschap op 28 april 1981 zeker niet verminderd. Op veel scholen en verenigingsavonden komt het onderwerp Abortus Pro-

vocatus regelmatig ter sprake. In deze brochure geeft de schrijver een beknopt overzicht van de vele facetten die de abortusproblematiek tot een complex geheel maken. Op korte en duidelijke wijze gaat de schrijver in op de geschiedenis, indicaties, randgevallen en hulpverlening. Dit werkje is vooral bestemd voor hen die een scriptie of werkstuk over Abortus Provocatus willen maken maar kan ook dienen als basis-materiaal voor een inleiding of lezing over dit onderwerp. Het is ook geschikt, zo lezen we verder, als eerste aanzet voor hen die zich verder willen verdiepen in deze materie en kan uitstekend dienen als lesmateriaal op scholen.

We kunnen daarmee instemmen. Het boekje telt 38 pagina's en kost f 4,95.

Een wandel met God 6.

Levensbeschrijving van
Ds. J.J.A. Ploos van Amstel

IV. Vlak achter Jezus (2)

Ook in de predikwijze ontving onze leraar lering van zijn God:

12 maart 1867. Bij vurige begeerte om de prediking van de lijdensgeschiedenis voort te zetten, veel verandering. De Heere gaf mij te zien, dat ik geen moeite moest doen om iets voort te brengen. **Ik moet ontwikkelen uit het onderwerp, wat gezegd worden moet!** Gods Woord moet mijn leidraad zijn, dan zal de Heere mij zijn bijstand niet onttrekken! En in het gebed deed hij deze wijsheid op: 20 maart. Te Dokkum het heerlijk evangelie verkondigd. Tegen mijn verwachting niet vlak geweest in het gebed.

Waarom?

1. Ik wilde spreken uit de armoede van vroegere dagen, niet uit die van het ogenblik.
2. Ik wilde met een bepaalde armoede voor God komen en mij daarin verdiepen.
3. Ik bad in het gevoel, dat ik bidden kan en niet in afhankelijkheid van de voorbidding van mijn Heere.

Omtrent dit innige, tere leven van de Anjumer leraar verneem ik van elders, dat, waar het hem anders moeilijk viel in dagelijkse ontmoeting uit te komen en op te komen voor zijn Heere, dit toen zeer gemakkelijk werd. Veelal zwom zijn ziel als in een oceaan van vrije genade en straalde hem als een hemelse weerschijn van 't open gelaat. Bepaaldelijk leefde hij uit het Verbond der genade. De bekoring der zonde scheen geweken.

't Gewoel van de wereld stiet hem af. 't Koste hem moeite een courant te lezen, doch dagelijks manna verzamelde hij uit zijn bijbel. Boven vermogen werd zijn milddadigheid. Waarlijk Johanneïsch! In de bange cholera-tijd gaf hij de dekens van zijn eigen bed. Liefelijke zegeningen zijns Gods genoot in deze jaren Ds. Ploos in zijn huisgezin. De huisbijbel bevat hieromtrent de volgende eigenaardige aantekeningen: 'Op 20 december 1866 te Anjum geboren een dochter genaamd Catarina Maria Gesina. Juist onder avondkerk. De Heere kon mij missen. Israëls God heeft geholpen. Loof de Heere, mijne ziel!' - En vervolgens: 'Op 16 november 1867 te Anjum geheel onverwachts en gans voorspoedig geboren een zoon, genaamd Gerardus. De Heere is een verrassend God!'

Wat aangaat het kerkelijk leven in de Anjumer periode, het begon 26 januari 1866. In het Notulenboek van de Ned. Herv. Gemeente te Anjum staat geschreven: 'Op zondag 26 januari 1866 is de bestaande vacature in deze gemeente weer vervuld. In de voormiddag werd onze beroepen herder en leraar Ds. J.J.A. Ploos van Amstel in zijn dienstwerk onder ons ingeleid door de consulent Ds. J.H. Reddingius, pred. te Morra c.a., predikende over 2 Kor. IV:5a. Gaf deze tekstkeuze zekere kritiek op de onderwerpelijke toon van de prediking door Ds. Ploos? (want wij prediken niet ons zelve, maar Christus Jezus den Heere). De bevestigde aanvaarde in de namiddag zijn bediening onder ons met een leerrede over Matth. 6 : 9b (Uw Naam worde geheiligd).' Hier te Anjum gevoelde Ds. Ploos van Amstel opnieuw de onvrijheid van de kerk in het genootschap.

1 maart 1866. Kerkeraadsvergadering 'op' de pastorie, waarbij al de leden tegenwoordig zijn. De vergadering wordt geopend met gebed. Wordt gehouden censura morum, waarbij op het levensgedrag wel niets is aan te merken, **maar wel op de leer van sommige leden.** Daar er nu niets aan te doen is, wordt deze zaak in ernstige overweging genomen. Later werd besloten 'de 4 avondmaalsvragen te doen'.

Een wolkje als een mans hand, doch dat weer overdreef, kwam het volgend jaar aan de kerkelijke gezichtseinder op.

Op 5 maart 1867 besloot de Kerkeraad om het recht tot benoeming van ouderlingen en diakenen en tot beroeping van predikanten (Algemeen Reglement voor de Hervormde Kerk art. 23) slechts te gunnen aan hen, die instemming betuigden 'met de waarheid, gelijk die is naar Gods Woord, uitgedrukt in de formulieren van eenheid'. De gemeente hierover gehoord (in 't catechisatiegebouw, 29 april) besloot echter met 19 tegen 12 stemmen 'dat de zaken zouden blijven op de oude voet.' En de kerkeraad legde er zich bij neer.

Nog zijn merkwaardig een poging van de leraar om diakenen te bewegen toch ook de levend gelovige doopleden te bedelen naar het woord: doet wel aan allen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs - een redenering waarbij het rechte kerkbegrip nog zoek is -, en een gemeentelijke arbeid in de verzameling van gelden voor de zending. Werden 1 maart '66 bij kerkeraadsbesluit opgezonden f 50,- aan de Gereformeerde Zending, f 5,- aan het Utrechtse Zendingsgenootschap en f 10,- aan 't weeshuis te Neerbosch, 29 april '67 ontvangt de Geref. zending reeds f 225,- Utrecht echter niets meer, en in de plaats van 't weeshuis treedt Christelijk Nationaal onderwijs, dat f 25,- ontvangt.

Beroepen kwamen er naar Zaamslag, Willemstad, Bierum, Dedemsvaart, Augustinusga, Ridderkerk en Katwijk aan Zee. Ridderkerk werd aangenomen. Maar hoe? ...

8 april was 'op de pastorie' voor 't laatst de kerkeraad bijeen. Ds. Ploos vertoont zijn stukken ter zake de beroeping naar Ridderkerk, die alle in orde worden bevonden. De predikant wordt losgemaakt van de classis door Ds. Bokma de Boer en door Ds. Reddingius van de gemeente. De laatste spreekt de vertrekkende leraar een hartelijk woord van afscheid toe ...

In zijn huisbijbel schrijft Ploos zelf: 'Op 13 april afscheid genomen van dat onvergetelijke Friesland, dat mij zo onuitsprekelijk dierbaar geworden was, zowel voor mijzelf als in mijn werkkring, waarvoor ik mijn zeer dierbare Heere en Verlosser nooit genoeg kan danken, dat Hij mij arm, ellendig schepsel heeft willen gebruiken om Zijn naam te verkondigen voor duizenden. Afscheid genomen, uiterst gesterkt, (wonderlijk ondersteund, zodat de gehele schare, hoezeer ook geschokt, stil was), met Joh. 3:30: 'Hij moet wassen en ik minder worden'. Met de bede, dat het beeld van Johannes mocht verflauwen, opdat Jezus alleen te

heerlijker voor 't zielsoog zou schitteren ging de door duizenden innig geliefde leraar, die hen onvermoeid op het Lam Gods gewezen had, heen - een toestand in, die hem dikwerf

zou doen denken aan een kerker, maar waaruit hij straks weer bij zijn Friezen thuis gekomen, wederkeren zou, gerijpt en toebe-reid tot hervormer.

Stichting
Reformatorische Hulpactie

„Woord en Daad”

Postbus 560, 4200 AN Gorinchem
Telefoon 01830-26671
Giro 30.20.900 / Bank 50.98.11.566
m.v.v. „leprakolonie”

Wie is mijn naaste?

Iemand voor wie ik zorgen kan?

Eén van hen is Mariamma, een vrouw in India, door iedereen uitgestoten. Ze lijdt al jaren aan Lepra.

Zij is één van de 6.000.000 leprozen in dit land. Bij het eten wordt ze geholpen door één van haar kleinkinderen.

Woord en Daad heeft zich het lot van Mariamma en enkele honderden lotgenoten aangetrokken en bouwt voor hen een nieuwe kolonie.

Huizen, een kliniek, een kerk/school, werkplaatsen enz.

DRAAGT U EEN STEENTJE BIJ?

Mariamma kan het niet.

Donkere wolken boven Hong Kong

**dreigend geldgebrek in Hong Kong
angst onder de bevolking van Hong Kong
daar comm. China dit gebied over enkele jaren terug eist.**

De zendingsartsen, dokter en mevr. Cameron en Ishbel Tallach uit Hong Kong zullen D.V. begin augustus enkele dagen in Nederland zijn.

Dokter Tallach hoopt samen met zijn broer ds. John Tallach, pred. "Free Presbyterian Church of Scotland" te Aberdeen, Schotland, in 3 plaatsen in Nederland te spreken, met vertolking in het Nederlands door de heer J.D. van Woerden uit Schotland, n.l.:

Nunspeet

woensdag 8 augustus a.s. D.V.
Kerkgebouw Ger. Gemeente Brinkersweg/Aarweg
Aanvang 7.30 uur n.m.
Sprekers:

Opening door Ds. L. Blok, Pred. Ger. Gem.
Dokter C. Tallach uit Hong Kong
Ds. John Tallach uit Schotland
met vertolking door dhr. van Woerden

Zeist

donderdag 9 augustus a.s. D.V.
Ned. Hervormde Kerk (Oude Kerk) Utrechtseweg
Aanvang 7.30 uur n.m.
Opening door ds. R. van Kooten, Ned. Herv. pred.

Katwijk aan Zee

vrijdag 10 augustus a.s. D.V.
Chr. Geref. Kerk (Annastraat) in de kerkzaal,
bij voldoende belangstelling in het kerkgebouw.
Aanvang 7.45 uur n.m.
Opening door Ds. H. Visser, Ned. Herv. pred.
te Katwijk aan Zee,
Sluiting door Ds. D. Slagboom, pred. Chr. Ger. Kerk
te Katwijk aan Zee.

Kollekten voor het lenigen van geestelijke, medische en sociale nood onder de vluchtelingen en verguisden in Hong Kong en omstreken.

Alle belangstellenden hartelijk welkom

Wanneer u geen gelegenheid hebt één van deze avonden te bezoeken, zal uw meeleven in een gift bijzonder gewaardeerd worden.

Onze hoop is gevestigd op psalm 145:5:
G' ontsluit Uw hand, ontfermend en weldadig,
Opdat uw gunst, al wat er leeft verzadig'.

postgiro 3155532 t.n.v. Stichting 'BONISA-zending'

Schoolstraat 17, 2161 HB LISSE, tel. 02521 - 13291
Of op rek.nr. 33.65.54.613 van Rabo bank te Lisse
Gironr. van de Rabo bank 163525.

Wel eens op
TEXEL
geweest?

Beslist de moeite waard.
Bos, duinen, zee, vogel-
broedplaatsen,
visgelegenheden, etc.,
en ... rust.

U kunt op
'DE VERRASSING'
gebruik maken van

volledig pension voor
groot en klein.

Prijzen v.a. f 285,- p.w.
Of u kunt kiezen voor
een bungalow met alle
comfort of sta-caravan.

Voor 60-plussers
speciale voor- en
naseizoenprijzen.

Vraag vrijblijvend onze
kleurenfolder aan.
Tel. 02223-661 of 391.

1958 - 25 Jaar - 1983

Woninginrichting en stoffering

Meubelen en
vloerbedekking
Gordijnen -
zonwering enz.

Vrijblijvend komen wij
bij U aan huis met onze
stalen collecties.

Bel ons eens voor een
afspraak.

Beleefd aanbevelend
B. Elderkamp
Frankenord 17
Rotterdam
Tel. 010 - 823487

Stationssingel 50
Tel. 08385 - 13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal